

Ağustos 2023 | Sayı No: 80

PASABI

Pazar
Sabahı
Bilgileri

Bu Hafta...

Ölüme Götüren Tablo

‘Sorundalık’ bizi nerelere sürükler?

Pentest Günlükleri

Var mısın?

İlk Botanik Bilimci... Dioscorides

www.pasabi.net

İÇİNDEKİLER

- 03 Editörden M. Recai YILMAZ
- 05 Uzay turizmi, Virgin Galactic
- 06 Yeniden Ay'a Yolculuk, Rusya
- 07 Beş Temel 'Eylem Alanı', Mc Kinsey
- 08 Nöbetçi Çevirmen
Savaşkan İLMAK
- 10 Pentest Günlükleri
Yılmaz DEĞİRMENCİ
- 11 Denge
Mehmet Özerk ÇAKIR
- 14 Ölüme Götüren Tablo
Selçuk PEKER
- 16 Kitap Keyfi
Aslı SEYHAN ÇAKIR

Sürdürülebilir Uzay Turizmi

Malumunuz, yeni afili kelimemiz sürdürülebilirlik! Hemen hemen her konuda bu sihirli kelimeyi kullanır olduk. Kelimenin gücünden mi? Yoksa güncel görünmek için mi? Bilinmez? Birçok konu başlığının tamlayanı durumunda.

Son günlerde Uzay Turizmi ile ilgili haberleri görünce bu konuda sürdürülebilirlik konusu ele alınmış mı diye merak ettim. Hani kimse yazıp çizmediyse, boşluk varsa atıp tutayım dedim. Ancak, uzay turizmi bir fikir olarak ilk kez 1961 yılında Hilton otellerinin sahibi Barron Hilton'un Amerikan Astronotları Kurumu (AAS)'nda uzayda oteller inşa etmek istediğini belirten konuşmasında geçmiştir.

Bu konuda ülkelerin uzay turizm potansiyelleri hakkında tezlerinden tutunda bilimsel makalelere kadar yayınlanmış eser, görüş ve tartışmalar var.

Konu, ciddi ciddi ele alınmış

İnsanoğlu meraklı, kâşif... Her zaman yeni ve heyecan verici alanlara ilgi duyuyor. Yeni yerlere seyahat etmeyi, insan ayağı değmemiş yerleri keşfetmeyi istiyor. Dünya'nın farklı destinasyonlarıyla yetinmeyip, artık uzaya çıkmak istiyorlar. Uzayda evlenmek, uzay otelinde kalmak, yer çekimsizlik deneyimini yaşamak, uzayda spor faaliyetlerini gerçekleştirmeyi veya uzayda yaz tatiline çıkmayı istiyorlar.

Laf aramızda, bu taleplerin tamamını biz çözeriz. **Her şey dahil Ultra Uzay Tatili! 12 yaz altı ücretsiz.**

Uzay turizminin geleceği tartışılırken, bugün dünyanın en varlıklı insanlar listesindeki kişiler, yatırımlarının çok büyük bir bölümünü uzay seyahatleri ile ilgili işletmelerine aktarıyorlar.

Uzay turizmi ile ilgili filmler, kitaplar, dergiler, sosyal medya platformları, influencer'lar gırla gidiyor. Uzay seyahatleri ile ilgili gelişmeler, basında giderek daha fazla yer alıyor. Tabi ki **tüm bu gelişmeler, uzay turizminin sürdürülebilir bir şekilde planlanmasını kaçınılmaz hale getiriyor.**

Uzay seyahatlerinin şu an için çok pahalı olması ve ekonomik anlamda geri dönüşü riskli olması kuşkuları artırmaktadır.

Birçok araştırmacı; uzayda yeterli miktarda (?) turist bulunması sonucunda ciddi miktar karbon salınımı, uzaya çöplerin atılması, yerkürede hava kirliliği, iklimsel değişimler gibi sorunlar ortaya çıkabileceği konusunu vurguluyor. Sanırım çok uzak bir tahmin değil. Ne de olsa elimizdeki gezegeni hamdolsun bu yönlü hallettik. Şükür.

Küçük mavi gezegenimizde olayı o kadar detaylı ele aldık ki, görme gitsin. Sürdürülebilirlik çalışmalarını belgeleyen, tescilleyen şirketlerin farklı iş kollarında ki şirketleri ile gezegenin dağını, taşını, ağacını, ormanını yok etmesine kadar götürdük. Ooh ne güzel! Sürdürülebilir belgesi ile bir şirketinde caka at. Diğer şirketlerin ile ağacı ormanı gezegeni yok et. Oscar'lı senaryo.

Yavaş ilerlemeler olsa da hayalden gerçeğe dönüşen Uzay turizminin sürdürülebilirliğini de aşağı yukarı böyle halledeceğiz. Nede olsa karanlık, büyük. Hem kim görececek ki?

Sürdürülebilirlik konusu açılınca ilgili konunun risklerini de ortaya sunmak gerekiyor.

Uzay Turizmi;

Maliyeti yüksek ve geri dönüş garanti olmayan bir turizm, ekstremitte seviyesi çok yüksek bir faaliyet.

Editörden

M. Recai YILMAZ

Uzaya gönderilen çok sayıda uydu var. Yörüngede biriken uydular neredeyse bir takımyıldızı gibi dünyayı sararak diğer yıldızların görünmesini engelliyor. Ne zaman nereye düşecekleri ya da ne kadar yörüngede kalacakları ile ilgili sorunlar var.

Uzay taşımacılığında kullanılacak güvenli ve teknolojik açıdan modern araçların halen geliştirilememesi.

Yaşanabilecek kazalarda çevresel etkileri önlemek için çözümlerin yetersiz olması.

Uzaya uyum sendromu ve insanın mikro graviteye alışamama (Uzay hastalığı bütün uçuşların % 50'sinde yaşanıyor).

Rekabet ve talebin halen yeterli olmaması.

Yapılacaklar listesinde ise;

Eğitim ile ilgili sorunlar var. Biliyorsunuz **eğitim ŞART!** Uzay ile ilgili genel ve özel eğitimin arttırılması uzay faaliyetleri ve seyahatlerine dair genel farkındalığı arttırmak gerekiyor.

Bununla beraber, uzayda çalışacak insanların artacağı tahminiyle, bu konuya dair insan kaynakları planlamasının yapılması gerekiyor.

Bu faktörlerin yanında uzay turizmi faaliyetlerinin hukuki, sağlık ve etik boyutlarını da ele almak gerekiyor.

Özellikle etik konusunda tartışmanın büyük olacağı kesin. En önemli etik konu, uzaya eşit ve adil erişim olanakları. Sadece zenginlerin erişimine açık olan bir uzay, etik açıdan bir hayli sorgulanır durumda olur. **Dünya, 5'ten BÜYÜKTÜR!**

İyimser araştırmacılar ise uzay turizminin dünyadaki bazı çevresel zararları tersine döndürebileceğini, dünyadaki sanayi yapısının dönüşümüne olanak sağlayabileceği ve uzay madenciliği gibi farklı enerji tedarik sektörlerinin oluşmasını sağlayabileceğini bildiriyorlar. Kısaca, uzay şantiye olsun, dünya da sayfiye yerimiz olsun diyorlar.

Hayırlısı!

Editörden

M. Recai YILMAZ

UZAY TURİZMİ, VIRGIN GALACTIC

Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi'ne (NASA) göre bir uçuş uzayın sınırı olarak kabul edilen 80 kilometreyi aştığında uzay turizmi olarak sınıflandırılıyor.

Virgin Galactic 01 yörünge altı yolculuk yaptı. Yani uzay aracı tam yörüngeye girmede.

Uzayın sınırına ulaştıklarında astronotlar ağırlıksız hale geldi. Bu noktada astronotlar onları yerinde tutan kayışları çözerek yerçekimsiz ortamda toplamda 13 deney gerçekleştirdi,

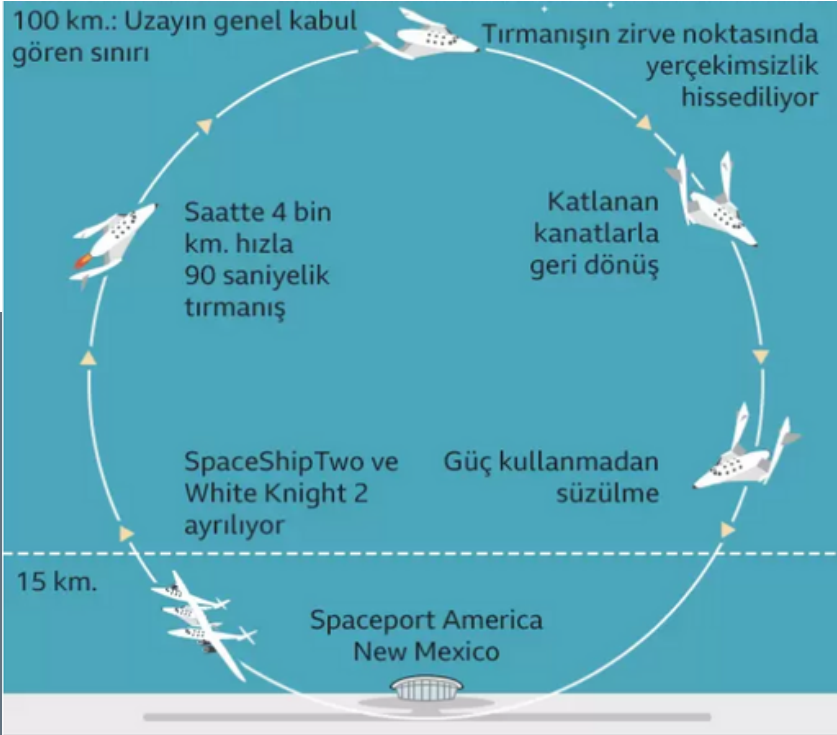
Biyotıp termo-akışkan dinamikleri ve mikro yerçekimi incelendi.

Daha sonra astronotlar kendilerini koltuklarına tekrar bağladıktan sonra araç Dünya'ya doğru dönüş yolculuğuna başladı. Yolculuk başarıyla tamamlandı.

Virgin Galactic'in ilk ticari uzay uçuşu 29 Haziran 2023 TSİ 18:50 sıralarında başarıyla tamamlandı. İkinci turistik uzay yolculuğu ise 10.08.2023 tarihinde gerçekleşti.

Virgin Galactic uçuşunun ücreti ise 450 bin dolar yani yaklaşık 12 milyon Türk lirası.

Sir Richard Branson'a ait olan özel uzay turizmi şirketinde yolculuk , toplamda 90 dakika sürüyor.

YENİDEN AY'A YOLCULUK, RUSYA

Rusya 50 yıl sonra ilk kez Ay'a yolculuk için hazırlanıyor. Luna-25 aracını uzaya fırlatacak.

Amaç iki süper güç olan ABD ve Çin gibi ülkelerle siyasi rekabet. Bu adımla Rusya Ağustos ayı içinde Ay'a uzay aracını indirmeyi amaçlayan Hindistan'la uzay yarışına girmiş oluyor.

Rusya Sovyetler Birliği döneminden bu yana ilk kez Ay'a uzay aracı gönderiyor. Rusya'nın uzay aracının 23 Ağustos'ta Ay'a ulaşması bekleniyor.

Hindistan'ın da 14 Temmuz'da fırlattığı uzay aracının hemen hemen aynı gün Ay'a ulaşmasının beklendiği ifade ediliyor.

Ay'ın güney kutbu, buradaki kraterlerde su bulunabileceğini düşünen bilim insanları için özellikle önem taşıyor.

Astronomi uzmanları yüzyıllardır Sahara Çölü'nden 100 kat daha kurak olan Ay'da su olup olmadığını araştırıyor.

Her iki ülkenin modülleri, şimdiye kadar hiçbir uzay aracının pürüzsüz bir şekilde inemediği Ay'ın güney kutbuna inecek. Şimdiye kadar yalnızca üç ülke Ay'a başarılı şekilde inmeyi başardı: Sovyetler Birliği, ABD ve Çin.

Rus uzay dairesi Roskosmos'a göre aracın Ay'a ulaşması beş gün sürecek. Uzay aracı Ay'ın yörüngesinde 5-7 gün dolaştıktan sonra güney kutup yakınlarında üç olası iniş noktalarından birine inecek.

ABD Havacılık ve Uzay Dairesi NASA'nın 2018'de yayınladığı haritalar

Ay'ın gölgeli kısımlarında buzlu su olduğunu göstermiş, 2020'deki haritalar da güneş ışığının olduğu alanlarda suyun olduğunu doğrulamıştı.

Ay'da buzlu su bulunursa bunun tarihi bir keşif olacağı, bu buzlu suyun içme suyunun yanısıra yakıt ve oksijen çıkarmak için de kullanılabileceği belirtiliyor.

Luna-25 uzay aracının Ay'dan kaya ve toz örneklerini toplaması bekleniyor. Uzmanlara göre Ay'dan toplanacak bu örnekler Ay'da kalıcı üslerin oluşturulması öncesinde oradaki ortamın anlaşılması açısından önem taşıyor.

BEŞ TEMEL 'EYLEM ALANI', MC KINSEY

McKinsey'in yeni raporu, AB'nin düşük karbonlu bir enerji sistemine daha hızlı ve daha düzenli bir geçişini sağlayacak beş temel 'eylem alanı' ortaya koyuyor.

AB'nin "küresel geçişte uzun süredir lider olduğunu" ve enerji fiyatı krizine hızla yanıt vererek liderlik göstermeye devam ettiğini belirtiyor. Ancak geçişin sosyo-ekonomik faydalarından yararlanmayı ve savunmasız işletmeleri ve çalışanları ilgili risklerden korumayı sağlayacak politikalarla yapılması gerektiğinin altını çiziyor.

Rapor, AB'nin düşük karbonlu bir enerji sistemine daha hızlı ve daha düzenli bir geçişini sağlayacak beş temel 'eylem alanı' olarak şunları belirtiyor:

- Anahtar düşük karbonlu teknolojiler için esnek tedarik zincirleri oluşturma
- Enerji şebekesi altyapısını inşa etmek
- Daha hızlı yenilenebilir kalkınma için stratejik planlama yapmak üzere arazi kullanımının yeniden incelenmesi
- Enerji piyasası kurallarının maliyet ve karbon hedefleri doğrultusunda yeniden tasarlanması
- Temiz teknolojileri daha uygun fiyatlı hale getirmek

Rapor, enerji şebekesi altyapısının inşası konusunda, son beş yılın ortalamasından yüzde 70'e varan oranda daha fazla yıllık şebeke yatırımlarına ihtiyaç duyulduğunu belirtiyor. Bu, ısı ve ulaşım gibi sektörler elektrikleşmeye devam ederken, şebekenin artan yenilenebilir üretim ve daha yüksek elektrik talebiyle başa çıkmasını sağlayacaktır.

McKinsey
Sustainability

Avrupa'nın nüfus yoğunluğunun, yeni altyapı inşa etmeyi daha zorlu bir coğrafya haline getirdiğini ve talep yönlü müdahaleleri mantıklı bir seçim haline getirdiğini açıklıyor.

Rapor, yenilenebilir enerji kaynakları ve şebeke altyapısı için izin prosedürlerinin düzenlenmesi; havaalanları gibi belirli binaların içinde ve yakınında yenilenebilir enerji yasaklarını yeniden düşünmek; yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji verimliliği konusunda halkın katılımı kampanyaları yürütmek ve yeni nesil enerji depolama gibi gelişmekte olan teknolojiler için mali teşvikler geliştirmek gibi tavsiyelerde de bulunuyor.

NÖBETÇİ ÇEVİRMEN

Savaşkan İLMAK

'Sorundaşlık' bizi nerelere sürükler?

Son dönemde -bir algı yanıltması bu tabii- vatandaşlığın da kardeşliğin de dindaşlığın da soydaşlığın üzerine çıkmış gibi gözükken bir başka işteşlik ilişkisinin etkisindeyiz: **Sorundaşlık**

Toplumun hangi kesimden olursak olalım yaşadığımız derin geçim sıkıntısı, daha doğrusu bugün TÜİK'in de onayladığı haliyle hayat standardımızın aşağıya doğru çok dramatik biçimde ivmelenmiş, tam anlamıyla pikeye geçmiş olması bizi, sözünü ettiğim o işteşlik ilişkisine zorluyor.

İstese de istemesek de...

Benzeşen sorunlarımız, ekonomi en başta olmak üzere çözümü geciken problemlerimiz, artık en büyük ortak paydamızmış gibi gözüküyor. **'Neren ağırırsa canın ordadır'** hesabı...

Herkesin aynı yeri ağırlıyor bu defa:

İşsizlik, geçim sıkıntısı, paramızın sürekli değer kaybedişi, devasa dış borç, durdurulamayan cari açık, artan kiralara, tufan halini alan zamlar ve diğer tüm diğer soyut-somut bedeller, faturalar vesaire vesaire...

Ve bunlardan oluşan devasa lav kütesi, diğer ortak değer ve kaygılarımızın, üstelik sadece olumsuz şeylerin değil, en önemli olumlu potansiyellerimizin de üzerine çullanıyor.

Çok yakıcı, müthiş tahrip edici.

'Sanki' diyorum, 'algı yanıltması' diyorum; çünkü bence bu kötü durum, ne kadar kötü olursa olsun gerçeğin sadece bir kısmı, bütünü değil ve mutlaka geçici bir durum.

Hiçbir düşüş sonsuza dek sürmez çünkü!

Şimdiki de dahil.

Sorundaşlığımız aslında hep vardı. Bu yeni bir şey değil:

Her kriz döneminde, her kurtuluş çabamızda, her işgal, darbe ve her büyük tehdit karşısında; biz hep ölümüne sorundaş olduk. Becerebildik bunu.

Çoğunda da 'kol kırıldı, yen içinde kaldı'; aynı zamanda 'sırdaş' olduk...

Bugüne kadarki kısa veya uzun sürmüş krizlerde sorundaşlık bizi daima çözümün türlü yollarına yönlendirdi. Yaratıcılığımız ve mizah yeteneğimiz öyle zamanlarda pik yaptı. Bilginin yetemediği yerde Einstein'ın o güzel saptamasındaki gibi 'hayal gücümüz' bizi hep ileriye itekledi. Önümüzdeki olumlu seçenekleri artırdı, çözümün kabullenilmesini kolaylaştırdı ve fedakârlıkları daha kolektif, daha adil hale getirdi. Yönetenler ve yönetilenler, işçiler ve işverenler, zenginler ve yoksullar, her kesimden insanlar 'sorundaşlık bilinciyle' suçlayıcılıktan uzaklaşıp çözüm ortaklığına, yağmacılıktan çıkıp paylaşımcılığa yanaştı.

Bakınız: En çarpıcı örnek olarak Kurtuluş Savaşımız

Bakınız: Kıbrıs Barış Çıkarması

Bakınız: 1984'ten beri PKK'ye, YPG'ye, PYD'ye karşı süren kararlı mücadelemiz

Bakınız: Ermeni tezlerine karşı bütün dünyaya karşı yekvücut duruşumuz

Bakınız: 15 Temmuz'da sergilediğimiz anti-emperyalist tutum

Bakınız: Bugün doğa, çevre, kadın, çocuk, insan, hayvan hakları ya da hayatımızda hiç gitmediğimiz bir yerdeki ağaçlar, ormanlar, koylar, kıyılar söz konusu olduğunda sergilediğimiz kararlı karşı çıkış, aktivizm, hukuka uygun hızlı sosyal refleksimiz, korkmayışımız, cesaretimiz...

Bütün bunlar, geleneksel sorundaşlığımızın son derece güçlü, modern ve yapıcı ürünleridir. Siyasiler tarafından istismar edilmedikçe hiç kimseye -daha doğrusu topluma- zarar vermeyen, aksine yararı olan ve toplumu medenileştiren şeyler bunlar. Demokrasi, bu!

[Maşallah!..]

Bitti mi?

Hayır, bitmedi. Esas mevzu şu:

Eğer demokrasiden, farklı görüşlerden, özgür düşünceden, yapıcı eleştiriden ve birbirimizden korkmazsak; birbirimizi samimiyetle daha iyiye yol açmak niyetiyle eleştirebilirsek; eleştiri yaparken ortaya konmuş iyi örneklerle vefayla kol kanat gerebilirsek sorundaşlığımız bizi yine, bir kere daha felaha, feraha, refaha, huzura, barışa götürecektir...

Hak ettiğimiz hayata...

Ve eğer demokrasiden, farklı görüşlerden, özgür düşünceden ve birbirimizden, farklı renklerimizden korkarsak; bütün gücümüzü, aklımızı, enerjimizi birbirimizi aldatmak, dolandırmak, birbirimizi ezip üste çıkarmak, karşımızdakini önce ötekileştirip sonra da o ötekinin haklarını hileyle, entrikayla gasp etmek için harcarsak; o iğrenç ve merhametsiz reaksiyon, an itibarıyla güçlüymüş ve ölümsüzmüş gibi görünsek de günün birinde bizim de sonumuzu getirecek!

Öyle davranan, ilk gerçek mağdur olacak!

Bakınız: 1925'te bildiğimiz son biçimine kavuşan **Cumhurbaşkanlığı Forsu** ile ölümsüzleşen 16 Türk devletinin ve yani; Milattan Sonra 216'da yıkılan **Büyük Hun İmparatorluğu**'nun, yine aynı çağda egemenliği sona eren **Batı Hun İmparatorluğu**'nun, 469'da ömrünü tüketen **Avrupa Hun İmparatorluğu**'nun, 552 de sonlanan **Ak Hun İmparatorluğu**'nun, 745'te çöküş yaşayan **Göktürk Devleti**'nin, 835'te sonlanan **Avar Kağanlığı**'nın, 983'te varlığı sona eren **Hazar Kağanlığı**'nın, 840'ta henüz ısıt ısıtken çöküşe sürüklenen **Uygur Kağanlığı**'nın, 1212'de **Karahanlı Devleti**'nin 1186'da **Gazneliler**'in, 1157'de **Büyük Selçuklu Devleti**'nin, yine devamında 1231'de **Harezmşahlar Devleti**'nin, 1502'de **Altın Ordu -ya da bazı kaynaklarda geçtiği haliyle Altın Orda-** Devleti'nin, 1501'de **Timur İmparatorluğu**'nun, 1858'de **Babür İmparatorluğu**'nun ve en nihayet 20'nci yüzyılın ilk çeyreğinde Anadolu'nun işgali ile dağılma süreci noktalanmış ihtişamlı **Osmanlı İmparatorluğu**'nun **traji-gerçek** yıkılış hikâyeleri...

Çok çok iyi, kusursuz öğrenmeliyiz.

Ki her biri, televizyon dizilerindekinden çok farklı, derin siyaset dersleriyle dolu...

[Maazallah!..]

PENTEST GÜNLÜKLERİ

*Pentest Günlükleri Kitapçığı sayfa 79'dan

Yılmaz
DEĞİRMENCİ

P

entestin Kırmızı Takım fiziksel testini icra ediyoruz. Ekibimizin tecrübeli üyesi, kurum ofisindeki boş olan odalardan birine giriyor ve üzerinde bilgisayar olan bir masaya oturuyor. Bilgisayarın oturumu kapalı durumda, bir süre sonra çalışanlardan biri geliyor.

Kırmızı takım üyemiz doğaçlama senaryoya başlıyor: "merhaba, ben IT ekibine yeni girdim de, beni buraya gönderdiler. Bilgisayardan uyarılar alıyoruz devamlı, kontrol etmeye geldim."

Çalışan: "tabi yardımcı olayım".

Saldırgan: "şifreyi girermisiniz?".

Çalışan: "tabi" diyerek parola giriyor.

Saldırgan: "Parolayı bana da söyler misiniz, durmadan sizi çağırmayayım, kapat aç yapacağım, düzelmezse çalışma için tekniğe götüreceğim."

Çalışan: "Parola ..."

Deneyimli üyemiz, bilgisayarın parolasını aldıktan sonra içerideki dosyalara göz atıp bir süre oyalanıp bilgisayarı ofisten dışarıya çıkarıyor, kimse nereye götürüyorsun diye sormuyor. Senaryonun başarılı olmasında Kırmızı Takım üyemizin rahatlığı ve doğallığı büyük bir etken oluyor.

DENGE

İlk Botanik Bilimci... Dioscorides

Adana' nın Kozan ilçesinin 28 km güneyindeki Dilekkaya Köyü' nde bir vakitler Kilikya Bölgesi sınırları içerisinde yer alan Anavarza adıyla bilinen antik kentte dünyaya gelmiş Pedanius Dioscorides .

Anavarza bir zamanlar Roma İmparatorluğu'nun küçük ve önemsiz bir kenti iken zamanla değer kazanmış. Hem Roma hem de Doğu Roma İmparatorlarının ziyaret ettiği, stratejik açıdan önemli bir metropol olmuş ve Ermeni Krallığının başkenti haline gelmiştir. On dördüncü yüzyılda ise Osmanlı' nın eline geçmiştir.

MS 40 yılında, Anavarza kentinde, yaptığı çalışmalar ve yazdığı kitapla kendinden sonraki kuşakları etkilemiş; Avrupa, Ortadoğu ve İslam bilim dünyasına büyük katkılar sağlamış 18. Yüzyıla kadar modern tıp okullarında eserleri kaynak kitap olarak okutulmuş dünyaca ünlü hekim farmalog ve botanikçi Dioscorides dünyaya gelmiştir.

Dioscorides, İskenderiye ve Atina' da eğitim aldıktan sonra Roma ordusunda hekimlik yapmaya başlamıştır. Bir taraftan ordudaki askerler ile ilgilenirken diğer taraftan da Roma ordusu ile Anadolu, Mısır, Arabistan, İran, Galya, Afrika ve Kafkasya gibi pek çok yeri gezerken bu çeşitli coğrafyalardaki hayvanları ve bitkileri inceleme fırsatı bulmuştur. Bu coğrafyalarda gördüğü bitkileri sınıflandırmış, isimlendirmiş ve resmetmiştir.

Uzun yıllar boyunca yaptığı bu çalışmaları "De Materia Medica" adlı eserinde toplamıştır. Bu kitapta altı yüzden fazla bitkisel ilaçtan bahseder ve bunları resimlerle de anlatır. Ayrıca bu ilaçların faydalarını ve yan etkilerini de anlatır kitabında. Yazmış olduğu ilaçlardan doksan tanesi hala günümüzde kullanılmaktadır. Eser, ilerleyen yüzyıllarda Arapçaya Kitab-al Haşayiş olarak çevrilmiştir.

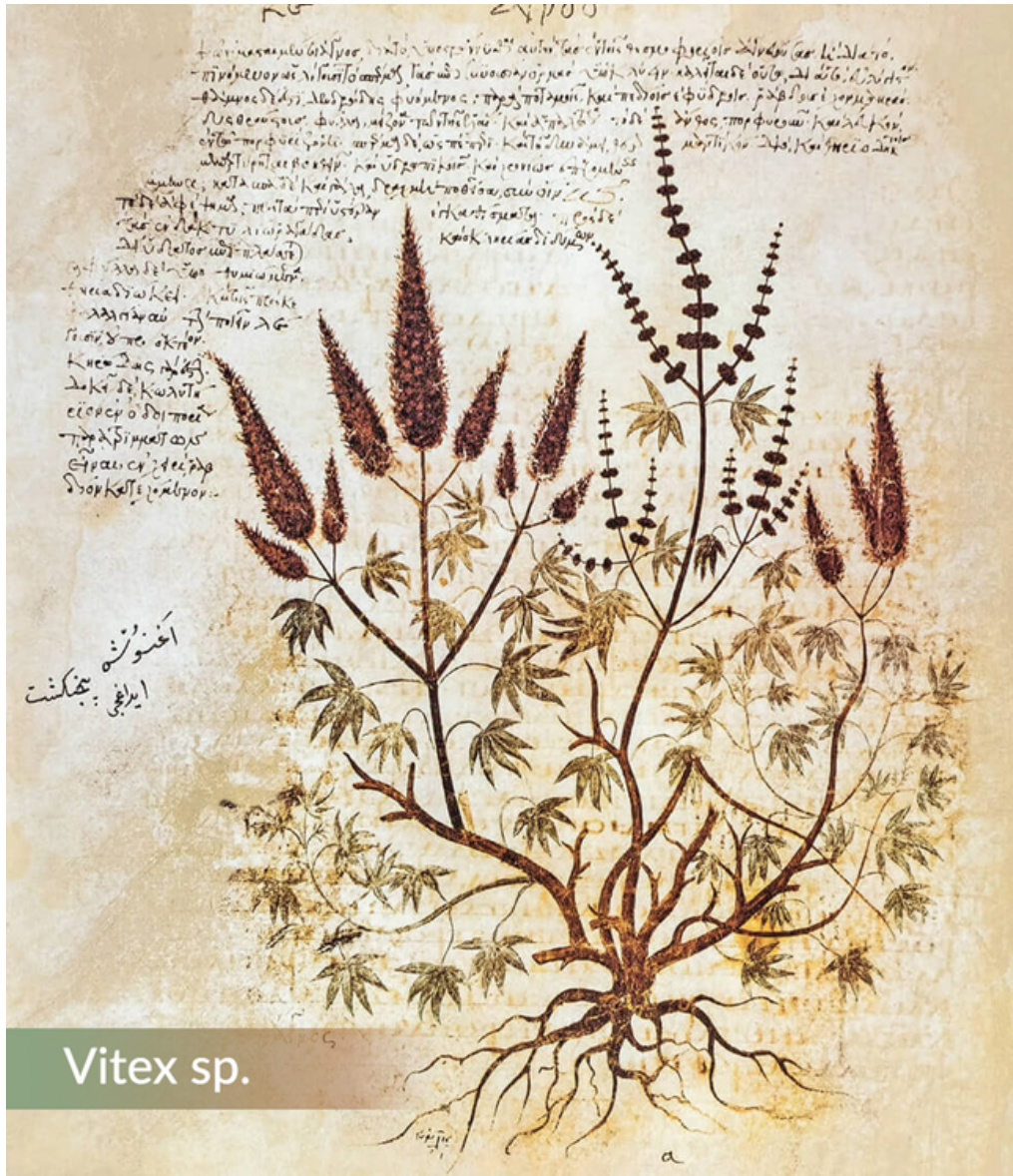
Bu kitap, 1500 yıl boyunca tedavi kitaplarının ana kaynağı olarak kullanılmıştır. Kitap, 5 bölümden oluşur ve bölümler aşağıdaki gibi sıralanmıştır

- Bölüm 1: Kokulu bitkiler, yağlar, merhemler ve ağaçlar.
- Bölüm 2: Canlılar süt ve süt mamulleri.
- Bölüm 3: Kökler, usareler ve otlar
- Bölüm 4: Otlar ve kökler
- Bölüm 5: Şaraplar ve anorganik maddeler

Bu kitap, antik çağın en önemli farmasötik kitabı olmuştur. Kitabında kullandığı bitkilerin çoğu Anadolu' da yetişen bitkiler olup halen kullanılmaktadır. Diğer bir yandan bakıldığında ise bu kitap aynı zamanda Anadolu florasının zenginliğini ve çeşitliliğini de tanıttığından biyologlar için de önemli bir kaynak olmuştur. Bu kitap Anadolu tıbbi bitkilerin ve florası hakkında en eski ve en önemli kaynaktır.

Mehmet Özerk ÇAKIR

Görsel: Z Dergisi

MS 9. yüzyılda Grekçeden Süryaniceye, Süryaniceden Arapçaya çevrilmiştir. İstanbul Kütüphanelerinde birçok Arapça kopyası bulunmaktadır. Süheyl Ünver tarafından iyi bir şekilde incelenen yazmalar Süryaniceden Arapçaya birkaç kez çevrildiği anlaşılmıştır.

Kitabın orijinal yazması günümüze ulaşmamıştır. Yunanca olarak yazılmış en eski nüsha “İstanbul Kodeksi” veya “Viyana Kodeksi” (Vienna Codex, Wiener Dioscorides – Kodex) isimleriyle tanınan yazmadır. Bu yazma 512 yılında Bizans imparatorlarından Anicius Olybrius'un kızı prenses Juliana Anicia adına hazırlanmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman'ın (1494–1566) başhekimisi Musa bin Hamon'un oğlundan, Avusturya İmparatoru Ferdinand'ın Sultan Süleyman nezrindeki sefiri O.G. Busbecq'in tavsiyesi üzerine 100 düka altına satın alınarak Viyana'ya götürülmüştür.

Busbecq hatıratında bu kitap için şöyle demiştir:

“İstanbul'da koca bir hazine bıraktım. Bu Dioscorides'in bir eseridir. Gayet eskidir, majüskül harflerle yazılmıştır. İçinde nebatat resimleriyle, eğer yanılmıyorsam, kuşlar hakkında küçük bir eser de vardır. Kitap, Hamon isimli bir Yahudi'nin oğluna aittir. Hayatında Süleyman'ın doktoru idi. Kitabı satın alacaktım. Fakat fiyatı beni korkuttu. Yüz düka altından bahsedildi. Buna benim kesemden ziyade imparatorun kesesi dayanabilir. İmparatoru, bu kadar muhterem bir muharriri böyle bir esareten kurtarmak için teşvik etmekten geri kalmayacağım.”

O. G. Busbecq'in önerisi üzerine satın alınan bu yazma eser halen Avusturya Milli Kitaplığı'nda muhafaza edilmektedir. Bu yazmada, son kısmında kuşlarla ilgili bir risale bulunmaktadır. 31x38 cm büyüklüğünde 984 parşömen sayfadan oluşmaktadır. 392 tam sayfa ve 87 metin içinde olmak üzere 479 renkli bitki resmide taşımaktadır. Bu resimler botanik tarihi yönünden olduğu kadar sanat tarihi yönünden de önemlidir.

Para ile muazzam eserlerin satılması... Çok üzücü, ancak hala yapılmıyor mu?

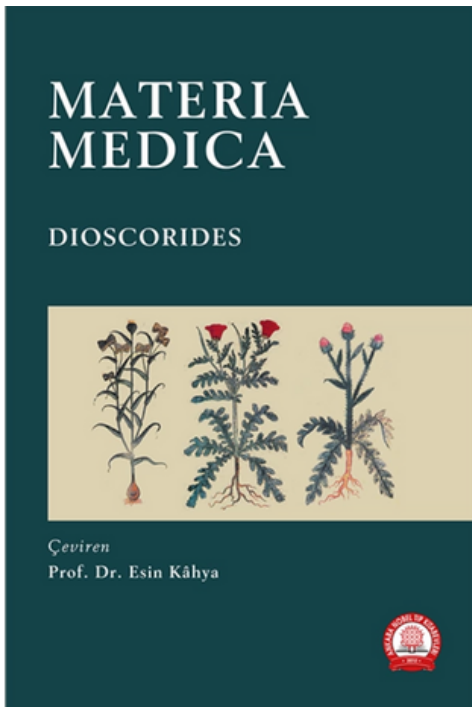
Öğretim üyesi Sayın Serpil Demirci Kayıran tarafından yapılan Dioscorides'in De Materia Medica Adlı Eserindeki Tıbbi Bitkilerin Doğu Akdeniz Bölgesi'ndeki Güncel Kullanımlarının Araştırılması sonuçlarında Materia Medica'da tıbbi kullanımı olan bitki türlerinin kullanım amaçlarının günümüzdeki kullanımları ile karşılaştırılması yapılmıştır. Yapılan incelemelerde Materia Medica'da adları geçen 131 tıbbi bitki türünün Doğu Akdeniz bölgesinde günümüzde de tıbbi amaçlarla kullanıldıkları belirlenmiştir.

Tıbbi kullanımı olan türlerin familyalara göre dağılımına bakıldığında en çok kullanımı olan familyaların şu şekilde olduğu belirlenmiştir: Lamiaceae (13 tür), Asteraceae (10 tür), Rosaceae (10 tür), Apiaceae (8 tür), Fabaceae (7 tür), Brassicaceae (5 tür). Tıbbi kullanım amaçlarına bakıldığında, her türün birden fazla amaçla kullanıldığı, 57 türün böbrek rahatsızlıklarında, 54 türün diüretik olarak, 41 tür bağırsak problemlerinde, 40 tür öksürük kesici ve cilt hastalıklarında, 36 tür midevi, 33 tür çeşitli ülserlerin tedavisinde, 23 tür yara iyileştirici, 20 tür adet düzenleyici olarak, 18 tür soğuk algınlığında, 17 tür ise göz şikayetlerinde kullanıldığı, diğer türlerin farklı amaçlarla kullanıldıkları belirlenmiştir. Tespit edilen türlerden 61 türün Materia Medica'daki kullanımlar ile aynı olduğu, 70 türün ise farklı amaçlarla kullanıldıkları görülmüştür. Bitkilerin kullanım amaçlarının %46 oranında örtüştüğü belirlenmiştir.

Sonuç olarak, Materia Medica'da yer alan bitkiler günümüz modern araştırmaları ile karşılaştırıldığında birçok türün literatür çalışmaları ile uygun olduğu görülmektedir. Halk hekimliğinde kullanılan birçok bitki türünün günümüzdeki bilimsel araştırmalara ışık tuttuğu bir gerçektir. Materia Medica'da yer alan tıbbi bitkiler günümüzde ve gelecekte yapılacak birçok fitokimyasal çalışmaya kaynak olmaya devam edecektir.

Kaynaklar

- Kerim KUVETLİ; *Kitabü'l Esrar fi Anatolia*
- "Pedanius Dioscorides". *Encyclopaedia Britannica*.
- Busbecq, O. G. (1939), *Türk mektupları 301*, H. Cahit Yalçın tarafından çevrildi, İstanbul

Ölüme Götüren Tablo

Aleksandr Çoros Gurkin, Altay Türklerinin hatta Sibirya'daki Türk boylarının ilk ressamıdır. 1870 yılında Ulalu Curt'ta doğan Gurkin, 1899'da Petesburg Resim atölyesine öğrenci olarak girer. Altay Türkçesindeki Ulalu Curt, Türkiye Türkçesinde Ulu Yurt olarak söylenir. Hristiyan misyonerlerin kendilerine üs olarak seçtikleri bu yerleşim yeri, Sovyetler Birliğinin kurulmasından sonra sınırları çizilecek olan Altay Cumhuriyetinin başkenti olacak ve Gorno-Altay adını alacaktır.

Selçuk PEKER

Okul yılları sırasında duyduğu ilgiyle Altay Türklerinin kültürünü özellikle de masallarını araştırmaya başlayan Gurkin, derlediği Altay masallarını 1926 yılında Rus şair Gyatkin ile birlikte Rusça olarak yayımlar.

Konuyu detaylı olarak inceleyen akademisyenlerden İbrahim Dilek'in tespitlerine göre Gurkin, resimlerinde Altay'ın tabiat güzelliklerini, dini ve milli kıyafetlerini çizmiş, yok olmaya yüz tutan Altay kültürüne ait her unsuru tablolarına yansıtmıştır. "Milli Kıyafetleriyle Bir Kumandı Kızı", "Çalkandu Boyundan Yetmiş Yaşındaki Bir Erkeğin Portresi", "İçki Matarası", Beşikte Uyuyan Bir Altay Çocuğu", "Kamın (Şamanın) Defi" gibi resimleriyle kültürü adeta ölümsüzleştirmiştir.

1906 - 1917 yılları Gurkin'in sanat hayatının en verimli yıllarıdır. Ressam, yazımızın konusu olan Han Altay Tablosunu da 1907 yılında çizmiştir. Aynı tabloyu küçük değişikliklerle 29 yıl sonra 1936'da yeniden çizecek ve bu ikinci çizim onun aramızdan ayrılışının yol taşlarını döşeyecektir.

Henüz 37 yaşında genç bir vatanseverken çizdiği Han Altay Tablosunun ilk şekli, karların erimeye başladığı, tabiatın bahara hazırlandığı bir dönemdeki Altay tabiatını yansıtır. Bütün heybetiyle gökyüzüne yükselen dağların zirveleri beyaz bulutlarla kaplıdır. Gurkin'in resimlerinde dağ, destan kahramanının tolgasını yani savaş başlığını temsil eder. Bu dağlara ihtişamını veren ise hiç şüphesiz kutsal dağ iyesidir, yani dağın sahibi. Bu dağlarda maddi ve manevi güç birleşmiştir. Bir kayanın üzerine konan mürküt (kartal), Altay'ın manevi koruyucusu olup hürriyeti temsil etmektedir. Resmin sol tarafında yer alan oldukça canlı ve yeşil çizilmiş büyük karagay (çam) ağacı Altay'ın gerçek sahipleri olan Altay Türklerini, onun hemen yanındaki üç küçük fidan ise Altay'ın gençlerini ve geleceğini temsil etmektedir. Gurkin, bu eseriyle gelecek vaat eden, geleceğe umutla bakan bir Altay sembolize etmiştir.

1917 yılında Sovyet Devrimi gerçekleşir. Kızıl Oktyabr olarak da anılan bu devrimi Gurkin endişeyle karşılar. Hatta Güney Sibirya'daki bütün Türkleri içine alacak "Karakurum" adlı bir devlet kurma teşebbüsünde bulunur. Yeni rejime karşı kurduğu küçük bir orduyla mücadele başlatsa da sonuca ulaşamaz.

Halk düşmanı ilan edilen Gurkin, 1919 yılında Moğolistan'a, 1921 yılında Tuva'ya gitmek zorunda kalır. 1925'te tekrar Altay'a dönen Gurkin, 1931 yılında N. İ. Çevalkov'la birlikte bir resim okulu açar, düşüncelerini Altay'ın yeni yetişen gençliğine aktarmaya çalışır.

Takvimler 1936'yı gösterdiğinde Gurkin, 1907 yılında çizdiği Han Altay Tablosunu ikinci kez çizer. Bu çizimden kısa bir süre geçtikten sonra 1937 yılında vurularak öldürölür.

Resmin 1936'da çizilen ikinci şeklinde tabiat oldukça bulanık ve pusludur. Dağlar eski ihtişamını kaybetmiş, bulutlar kararmıştır. Hepsinden önemlisi Altay'ın manevi koruyucusu hürriyet timsali kartal artık yoktur. Altay'ın gençliğinin ve geleceğinin sembolöl olan üç küçük fidan da kaybolmuştur. Altay'ın sahiplerini temsil eden büyük çam ağacı da eski güzelliğini ve canlılığını kaybetmiş, toprakta bir emanet gibi durmuş, yanına bir yenisi daha eklenmiştir. Bu ikinci ağaç, bu güzel toprakların ortağı olan Rusları temsil etmektedir.

KİTAP KEYFİ

Aslı SEYHAN ÇAKIR

KÜNYE

Kitap Adı: Var mısın?

Yazarı: Doğan Cüceloğlu

Basım: Kronik Kitap – 22.Basım- 2022

Sayfa: 317

Tür: Kişisel Gelişim, Sosyoloji

Bu hafta sizlerle paylaşmak istediğim kitap, birçok kişinin TV programları ya da sosyal medya platformlarındaki videolarından tanıdığı psikolog Doğan Cüceloğlu'nun Var Mısın isimli eseri.

Kendimizi keşfetmeye doğru samimi, sıcacık ve derin bir sohbete Var mısınız?

Merak ediyorsanız gelin birlikte inceleyelim. Keyifli okumalar dilerim.

Mehmet Doğan Cüceloğlu (d:1938, Mersin -ö:2021, İstanbul),
Türk psikolog ve akademisyen.

İstanbul Üniv. Psikoloji Bölümü'nden mezun olduktan sonra ABD'de, Illinois Üniv.'nde Bilişsel Psikoloji alanında doktorasını yaptı. Türkiye'ye döndükten sonra İstanbul, Hacettepe ve Boğaziçi üniversitelerinde öğretim üyesi yaptı. Fulbright Bursu ile Berkeley'deki Kaliforniya Üniv.'nde ziyaretçi öğretim görevlisi olarak bir yıl boyunca çalışmalarda bulundu. Daha sonra 1980-1996 arasında Kaliforniya Eyalet Üniv. Fullerton'da görev yapan Cüceloğlu'nun Türkçe ve İngilizce dillerinde kırkı aşkın bilimsel makalesi yayımlanmıştır.

1996-2021 arasında artık Türkiye'de, üniversite öğrencilerine, öğretmenlere, anne babalara ve yöneticilere yönelik çok sayıda seminer, konferans ve atölye çalışmaları yapmıştır. Türk insanının düşünce, duygu ve davranışlarını bilimsel psikoloji kavramları içinde inceleyen kitaplar kaleme aldı.

KİTABIN KONUSU

'Var mısın?' kitabı, psikolog yazar Doğan Cüceloğlu'nun gazeteci Deniz Bayramoğlu ile birlikte soru cevap şeklinde ilerleyen keyifli söyleşisini içeriyor. "Zorluklarla başa çıkmaya, içindeki gücü keşfetmeye var mısın?" diye soruyor. Güçlü bir yaşam için Doğan Hoca'dan tavsiyeler sunuyor.

Nelerden mi bahsediyorlar? Birey olmak, ekip olmak, sorumluluk almak ve yaşamın anlamını inşa etmek, potansiyelimizin farkına varmak ve onu geliştirmek, zor günleri ve umutsuzluğu aşabilmek, hayatımızdaki olmazsa olmaz değerlerimiz, okul-iş-eş seçimlerimiz... Ben Bilinci-Biz Bilinci, Denetim (Korku) Kültürü-Gelişim (Değerler) Kültürü arasındaki farklar neler, bu kavramlar hayatımızı nasıl yönlendirir?

12-Toplum Nasıl Dönüşür?/ "Günah dediklerimizin bilimsel olarak incelenmesi lazım"

13-Nasıl Okumalı,Dinlemeli ve Gezmeliyiz?/ "Her kültürün on klasiğini okumak gerekir"

14-Neleri Okumalı,Dinlemeli ve Seyretmeliyiz?/ "Yaşama, kendime bakışında yeni ufuklar açıldı"

Doğan Cüceloğlu tüm bunları anlatırken kendi deneyimlerinden de yararlanıyor. Kendi başarıları, başarısızlıkları, hayalleri, beklentileri, hayatının çalkantılı dönemlerini de tüm açıklığı ve içtenliği ile sıcacık bir sohbet içinde okuyucuya sunuyor. Bölüm sonlarında verilen ikaz, bilgi ve öneri listeleri ile kesinlikle rehber niteliğinde bir kitap. Başta gençler olmak üzere herkese tavsiyedir. Doğan Hoca'nın hafızamda kalacak en naif öğretisi ise sanıyorum şu olacak; "Madem insan doğdum, olabileceğim en iyi insan olmalıyım."

"Korkutmaya meraklı kişinin en büyük korkusu nedir biliyor musunuz? Kendi yetersizliği ile yüzleşmek. Bir gün gelir de ondan korkmazlarsa ne halt edeceğini bilemez çünkü."

"Kişi, hayatındaki en önemli kişinin kendisi, en önemli tanıklığında kendi tanıklığı olduğunu fark edemezse hiçbir zaman hayatla ilişkisini doğru kuramaz."

"Bireysel çıkarlarının sınırları içinde kaldığı sürece insan, hayatında anlam bulamaz. Anlam için 'biz'i keşfetmesi lazım. 'Biz'i keşfeden ve kendi potansiyelini geliştirmeye niyet eden insan ise çıktığı yolculuktan hiçbir zaman pişmanlık duymaz."

"Bilgelik hiçbir kötü tarafı olmayan bir insan olmak değil, kötü taraflarının olduğunu bilen ve bunu yönetebilen insan olmaktır!"

Kitap 14 bölümden oluşuyor:

1-Hayatın Anlamı Nedir?/

"Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var"

2- İnsan Kendini Nasıl Geliştirir?/ "Bir avakado çekirdeğinde tüm hayatı görebilirsin"

3-Umutsuzluğu Nasıl Aşarız?/ "Biz büyük bir ekibin parçasıyız"

4-İçimizdeki 'Öz'ü Nasıl Buluruz?/

"Her insanın içinde otantik bir taraf vardır"

5-Çevremiz Bizi Nasıl Etkiler?/ "Büyük resmin içinde, ben neredeyim"

6-Kime Akıl Danışılır?/ "Hepimizin içinde potansiyel bir rehber var"

7-Yaşam Neleri Ödüllendirir?/

"Gerekirse aç yatın ama merakınızı takip edin"

8-Nasıl Eş Seçilir?/ "İlişkinde tüccar mısın, yoldaş mı?"

9-Zihnimiz Nasıl İşler?/ "Mükemmel olmaya çalışma, olabileceğinin en iyisi olmaya çalış"

10-Nasıl Meslek Seçilir?/ "Her şey değişirken bazı sabitlere ihtiyaç vardır"

11-Nasıl Biz Oluruz?/ "Yaşam bir dans mıdır, yoksa güreş mi"

KİTAPTAN ALINTILAR

"Mükemmel olmayı hedeflemek gerçekçi değil. Mükemmel değil, olabileceğinin en iyisi ol."

"Şu ağaçta sararıp solan ve yere düşen yaprak gibi zaman içinde yok olup gidecek miyim, yoksa yolculuğumun bir anlamı olacak mı?"

"Bu ülkede içindeki çocuk utanca boğulmuş ve bunalmış o kadar insan var ki! Ben onlara "yetişkin çocuklar" diyorum. İçi çocuk ama bedenlen yetişkin... Bunlar kötü insanlar değil ama her türlü kötülüğü de yapabilirler."

Çocukken içinde yetiştirdiğimiz ortamın etkisi bütün hayatımız boyunca sürer."

"Öfke doluyuz. İlk yapılması gereken şey öfkemizi tanımak ve onun bize söylemek istediğini anladıktan sonra üzerinde düşünüp farkına varmaktır."

"Duygularımız içimizdeki rehberin elçileridir. Öfke, hüznün, telaş, mutluluk, hayal kırıklığı, özlem; hepsi birer elçidir ve bize mesajlar vermeye çalışmaktadırlar. Duygularınızı tanıyın ve köklerini bir an önce dikkate almaya başlayın."

“Sevginin kutsal bir anlamı vardır ve kişi karşısındakini niye sevdiği konusunda niyetinin saflığını keşfetmek zorundadır. Sana istediklerini verdiği için mi seviyorsun? İstediklerin değişecektir. Peki iyi bir yoldaş olduğu için mi seviyorsun? İşte bu devam edecektir.”

“Cinsellik diğer gereksinimler gibi değildir. Cinsel ilişki ruhun derinlerine inen bir eylemdir. Bireyler bilmesede, bundan kaçınsa da cinsel ilişkide özlerin, ruhların birleşmesi de vardır. O nedenle cinsellikte kişinin bilinçli ve ne yaptığını bilerek, bu sorumluluk bilinciyle hareket etmesi gerekir.”

“Hata yapmaktan çekinme. Yanlış cümleler kur, alakasız şeyleri araya sok, korkma! Çalışman bir taslak halindeyken, hatta bittiği zaman bile senin elinden mükemmel olarak çıkmak zorunda değil. Bunu anlamak çok ama çok rahatlatıcıymış.”

“Denetim odaklı korku kültürü 'dış tanıklığa önem veren', gelişim odaklı değerler kültürü 'iç tanıklığa önem veren' kültürdür. Denetim odaklı da korkulacak kimse yoksa istediğini yapabilir kişi, Gelişim odaklıda ise önce kendi özüne hesap verir, en önemli denetimci kişinin vicdanıdır.”

“Korku kültürü bireyin gelişmesine fırsat vermez. Hayatı belirli bir noktada dondurup, "Çözüm budur!" der ve herkese dayatır. Gelişime fırsat veren toplumlar ise eğitim kurumlarıyla, teknoloji ve ticari kuruluşlarıyla güçlenerek baskın hale gelirler.”

“Denetim kültürünün temel cümlesi, " Yaşam bir güreştir; ben güçlüyüm ve seni yenerim, sakın unutma!" olarak ifade edilebilir. Gelişim kültürünün temel cümlesi ise, " Yaşam bir dansır; amacımız değişen müzikle ahenk içinde dansın keyfini çıkartmaktır, sakın unutma!" olarak ifade edilebilir. Biri "ben" niyetiyle, öbürü "biz" niyetiyle, ekip anlayışı içinde yaşama bakar”

“Ailede ve eğitim ortamında olmazsa olmaz, yaşaması gereken temel değerler mutlaka şunları içermelidir: Merak edip araştırmak, gerçeğe saygı, hakkaniyet, dürüstlük, sorumluluk, halden anlamak, saygı, sevgi ve işbirliği.”

“İnsan dediğimiz bu muhteşem varlık "ben" bilinci içinde en azılı canavardan daha canavar olabildiği gibi, "biz" bilinci içinde meleklerden daha sevecen ve yardımsever olabiliyor.”

“İnsanın yaptığı seçimler arasında üçü var ki hayat hikâyemizin en temel dönüm noktalarını oluşturur; okul seçimi, iş seçimi ve eş seçimi. Bu seçimleri bilinçli yapmamız gerekiyor: çünkü varoluşumuzun, hayatımızın her yönünü etkiliyorlar.”

“Bana göre hayatın anlamı "keşif"tir. Hayat bir keşif yolculuğudur. Neyi keşfedeceksin? Özünü, kendini.”

Kaynaklar

Yazarın fotoğrafı:

<https://1000kitap.com/yazar/dogan-cuceloglu>

Yazarın hayatı:

<https://kronikkitap.com/yazarlar/dogancuceloglu/>